

senare år. Eftersom det norra skärgårdsområdet består av en skilt vatten krävs fiskekort för att bedriva trolldfiske.

Soligt sommarfiske

Sommartid kan land- eller båtfiske, framförallt efter abborre, vara trevligt. Leta efter platser i anslutning till hamnar eller där det finns vattenväxtlighet och grund. Platser där åar mynnar kan också vara intressanta (tänk bara på att vissa sådana platser är fredade på våren då harren leker). Prova med spinnare, jigg, pimpel eller ett klassiskt maskmete.

Kräftfiske

Det är vissa tider tillåtet för allmänheten att fiska kräftor på allmänt vatten. Ingen tid på året är det fler båtar ute på sjön än under kräftfiskeperioden. Kräftfisket – oavsett plats i Vättern – är behäftat med regler och det är din skyldighet att förvissa dig om att du följer de aktuella reglerna.

Sjösäkerhet

Tänk på din egen säkerhet vid fiske från land och till sjöss. Vättern blåser upp snabbt och på vintern kan klipporna vara mycket hala. Ha en kompis och räddningslina med dig och en flytöverall eller flytväst på dig. Besök Sjöräddningssällskapetets hemsida – www.sjoraddning.se – för mer information om säkerhet vid fiske från båt. I Vättern finns militära skjutområden, besök www.fmv.se för att informera dig om vilka riskområden som finns.

Vätternvårdsförbundet
551 86 Jönköping
www.vattern.org

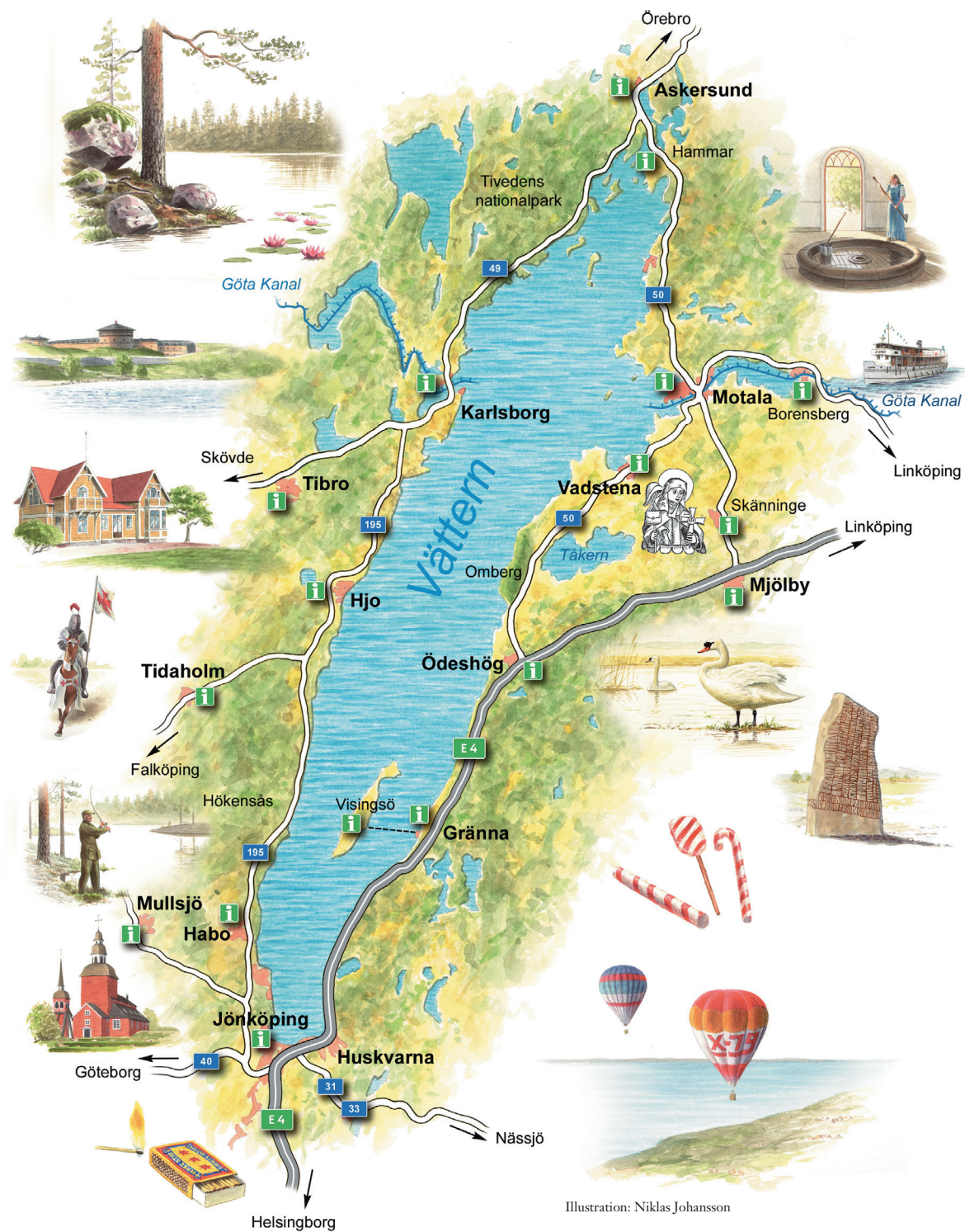

Illustration: Niklas Johansson

Producerad på DanagårdLTHO

STORRÖDINGENS HEMVIST

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska fiskerifonden
- En satsning på hållbart fiske -

Stor sjö med varierande miljöer innebär många fiskarter

Vättern, Europas femte största sjö, är en unik sjö, med ett lika unikt fisksamhälle. Till följd av sjöns storlek och skiftande miljöer finns hela 31 fiskarter i Vättern. I norra Vättern breder ett skärgårdsområde ut sig med hundratals öar, smala sund och fjärdar. Längst norrut – i Alsen, söder om Askersund - är Vättern näringsrik och där finns det gott om gös, medan abborre och gädda är de vanligaste rovfiskarna i skärgårdsområdet. Många karpfiskarter som inte syns till i egentliga Vättern förekommer i Vätterns norra del. Söder om skärgården breder Vätterns stora vattenyta ut sig i nord-sydlig riktning.

”Ni är inte kloka, ni fiskar ju i dricksvattnet!”

En japansk affärsresenär på besök i Sverige blev så förvånad att han bara gapade då fiskeguiden på båten böjde sig och drack en skopa av Vätterns rena vatten. Ett litet tillrinningsområde i förhållande till sjöns stora yta och vattendjup (128 meter som djupast) gör Vättern till en näringsfattig sjö med stort siktdjup och kallt, rent och syrerikt vatten. Därför är flera av Vätterns karaktäristiska fiskarter – bl.a. röding, harr och öring – arter som vanligtvis förekommer längre norrut. Sik, siklöja och nors är även de i behov av stora djup och goda syrehalter och är typiska arter för sjön.

Vätterrödingen – Sveriges värdefullaste fiskbestånd!

Ingen art är lika förknippad med Vättern som storrödingen, en av världens vackraste fiskarter. Att bevittna rödinglek på grunt vatten under senhösten är en upplevelse utöver det vanliga. Besök till exempel Huskvarna hamn i slutet på oktober. Rödinghannarna i sina starkt färgade lekdräkter patrullerar på lekplatserna och stryker ofta förbi nära land. Förutom att vara en fröjd för ögat smakar den fantastiskt och att ha en på kroken är många fiskares dröm. Sedan 2004 finns i Vättern tre områden där fiske (sånär som på kräftfiske) är helt förbjudet. Förbudet

omfattar ungefär 15% av Vätterns totala yta och tillkom till följd av allt sämre fiske efter röding och sik. Fiskeförbudet har i kombination med andra åtgärder bidragit till att rödingbeståndet återhämtat sig något på senare tid.

Världens största öring?

Ursprungligen fanns två stammar av öring i Vättern – en uppströmslekande och en nedströmslekande. I början av 1900-talet byggdes vattenkraftverk i Motala ström som medförde att den nedströmsvandrande storöringen, förr kallad Vätterlax, inte längre kunde nå sina forna lekplatser i Vätterns utlopp. En av världens mest storvuxna öringstammar var därmed förlorad. Sedan 70-talet planteras lax ut i Vättern för att kompensera fisket efter den stora öringen.

Öringen och åtgärdsarbetet

Under hösten söker sig öringen upp i tillrinnande vattendrag för att leka, men i flertalet bäckar hindras vandringen av olika typer av dammbyggnader. Under de senaste åren har därför ett intensivt åtgärdsarbete pågått för att förbättra öringens situation. I flera år har hinder åtgärdats och fiskvägar byggts. Öring har nu blivit en allt vanligare fångst i Vättern, både för yrkesfiskare och för sportfiskare.

Sveriges sydligaste harrbestånd

I Vättern återfinns Sveriges sydligaste harrbestånd. Ofta rör sig harren strandnära på grunt vatten i sin jakt på föda. Under våren leker harren i de nedre delarna av tillrinnande vattendrag och på vissa strömsatta platser i sjön. Vätterns harrbestånd har under senare år gått tillbaka kraftigt. På grund av harrbeståndets nedgång har undersökningar påbörjats och restriktioner införts för att begränsa fisket efter harr.

SAMFÖRVALTNINGEN

Målet med samförvaltningen är att fisket i Vättern ska ske på ett långsiktigt hållbart sätt och resursen ska vara till gagn för alla intressegrupper runt sjön. Vätternvårdsförbundet är sammankallande för gruppen som innehåller representanter för fiskerinäringen (yrkesfiske, sportfiskeguiden), fritidsfiskare, fiskevattenägare, kommuner och myndigheter. Gruppen har en rådgivande funktion och bidrar även med egna förslag och idéer för förvaltningen av fisket i Vättern.

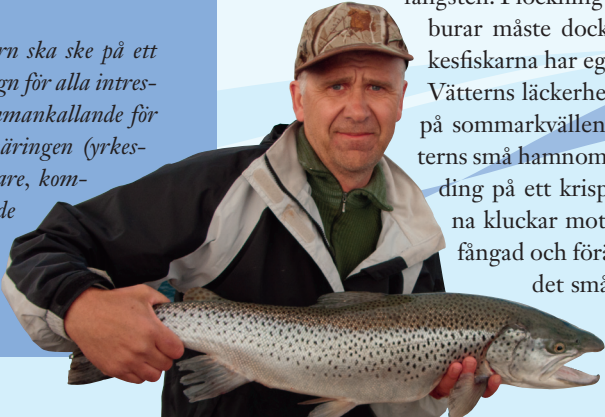
FISKE I VÄTTERN – FRÅN DÅTID TILL NUTID

Förr fiskades det mest i Vätterns tillflöden och nära land. I takt med utveckling av sjösäkrare båtar och bättre nät kom allt mer av fisket att äga rum längre ut i sjön. Sportfiske är en relativt ny företeelse medan husbehovsfiske och yrkesfiske förekommit under lång tid. Redan på stenåldern fångades abborre och gädda av dåtidens fångstmän i Motalatrakterna. Under Huskvarnavikens sandlager finns en mängd fornlämningar från brons- och järnåldern gömda, bland annat pålverk från fasta fisken och hamnpirar. I Svedån finns Sveriges tidigaste dokumenterade fasta fiske – en fälla för att fånga den uppströmsvandrande öringen i samband med leken.

Även fiske med ljuster förekom. Fisket utfördes nattetid i skenet av ett brandjärn i samband med öring- och rödingleken. Dragfiske finns omtalat redan under 1600-talet. Det dröjde dock till 1800-talet innan det så kallade ”spånet” (ett stort skeddrag av mässing) började användas. Idag är det moderna trollingfisket vanligare än det äldre utterfisket, som tidigare var en populär metod. Inom husbehovs- och yrkesfisket gjordes stora framsteg under 1900-talet då först färdigbundna bomullsnät och senare nylonnät började tillverkas.

YRKESFISKET

Runt Vättern finns ca 20 yrkesfiskare. Från 1900-talets början till slutet på 1990-talet var fisket efter röding, sik och siklöja det viktigaste. Även abborre, gädda, lake och lax fiskas, men i mindre omfattning. Signalkräfta sattes ut i Vättern i slutet av 60-talet, men det dröjde till slutet av 90-talet innan fisket tog fart på allvar. Mellan år 2000 och 2010 har kräftfisket blivit en allt viktigare inkomstkälla för yrkesfiskarna och 2010 stod kräftfisket för hela 95 % av de totala intäkterna. Det är många burar som ska vittjas. Kräftorna sorteras direkt i båten och de kräftor som inte når upp till minimimåttet släpps tillbaka. Många av båtarna är utrustade med nätdragare som automatiskt drar in fångsten. Plockning av fisk och kräftor från nät och burar måste dock göras för hand. Flera av yrkesfiskarna har egen förädling och försäljning av Vätterns läckerheter i närheten av sjön. Ta vara på sommarkvällen – bege dig till något av Vätterns små hamnområden och avnjut en nyrökt röding på ett krispigt knäckebröd medan vågorna kluckar mot piren. Genom att köpa lokalt fångad och förädlad fisk bidrar du till att hålla det småskaliga och långsiktigt hållbara yrkesfisket vid liv. För vissa

feta fiskarter (exempelvis röding) finns dock kostrekommendationer – besök www.livsmedelsverket.se för mer information. Respektera yrkesfiskarnas redskap, håll dig på avstånd när du färdas på sjön.

FRITIDSFISKET

För att Vättern ska förbli en unik sjö med intressant fiske måste du följa gällande fiskeregler. Det finns minimimått, fredningstider och fredningsområden för flera av Vätterns fiskarter. Dessutom finns tre fiskefria områden (se karta). För en komplett sammanställning av de fiskeregler som gäller - se www.vattern.org eller informationstavlor utplacerade runt sjön. Länsstyrelserna kring Vättern bedriver aktiv fisketillsyn i Vättern och i tillrinande vattendrag.

TÄNK PÅ FISKEREGLERNA!

Fritt fiske i Vättern

Vättern omfattas av det fria handredskapsfisket. Fiske med mängdfångande redskap (till exempel nät) får enbart ske på allmänt vatten. Trollingfiske och dragrodd är tillåtet på allmänt vatten samt på enskilt vatten utanför så kallad öppen strand. Om du behöver tips och hjälp med fisket i Vättern kan du vända dig till någon av de sportfiskebutiker som finns runt sjön eller kontakta en guide som kan ta dig med ut på fiske.

Trollingfiske

Många åker långt för att komma ut på Vättern och trola efter lax, öring och röding. Det finns flera båttramper runt sjön (se karta). Ofta fiskar man med maximalt tillåtna 10 beten bakom båten. Fiske med död löja eller wobblers fungerar bra.

Vinterfiske från land

Om du inte har möjlighet att fiska från båt kan landfiske vara ett alternativ, framförallt under årets kallare månader. Då rör sig ofta lax, öring och röding ytligt och nära land. Landfisket är effektivt med kustvobblers och smala skeddrag eller med tubfluga och kastflöte.

Vårfiske efter ”krokodilerna”

Under tidig vår samlas sportfiskare från hela Sverige i Vätterns norra skärgård. Chansen att fånga sitt livs gädda finns då de största fiskarna samlar ihop sig för lek. Det svenska gäddrekordet (19,3 kg) togs i norra Vättern 1999. Trolling är den mest använda metoden i jakten på gammalgäddan, även om spinnfiske med större beten såsom jerkbaits blivit alltmer populärt på